

СИЛИ НЕВИЧЕРПНІ

Харків, 7 березня 1942.

Творчі, потенціяльні сили Народу нашого—невичерпні.

Багатогранна душа Народу, як чарівними, різнобарвними самоцвітами, незгасно сяяла в віках, сяє нині і буде яскраво сяяти, поки могутній Дніпро тече в синє море, поки сонце незмінно сходить ранком і заходить увечорі над безмежними просторами Землі Української.

Так було, так є, так буде.

Українські музи не мовчать і в часи лихоліття.

В найтяжчі часи суворих іспитів Долі, посланих Провидінням нашому Народові Українському, не згортав він сувоїв письменства, не кидав у закуток палітри й пензля, не замикав у скриню голосних, співучих музичних приладів.

Ніколи і ні за яких обставин не переставав Народ наш творити культурно-національні цінності, які по камінчику-самоцвіту, з року на рік, з віку в вік збагачували скарбницю світових культурних надбань, доповнювали своїми, властивими тільки йому, Українському Народові, перлинами духові здобутки людства.

Так було, так є, так буде.

І даремно темні ворожі сили, звідки б вони не походили, намагалися віками придушити культурні пориви Народу Українського, загасити незгасні вогні його творчих напруг,—багатовікова історія свідчить, що, на глум і сором ворогам, нічого з того не виходило.

Український Народ творив, творить і творитиме культурні цінності нарівні з іншими народами світу.

Так було, так є, так буде.

Яскравий доказ тому бачимо в наших суворі дні.

Перед нашими очима — сплюндрований, скільки можна було найлютішим, найдикішим варварам сплюндрувати,—великий, багатосоттисячний, індустріальний велетень—Харків.

З багатьох міст України, які зазнали на собі всіх розкошів багаторічного хазяйнування московсько-жидівських зайд, Харків постраждав може найбільше. І не тільки тим, що зазнав нищення, диких підпалів, руїни всього господарства.

Харків, нарівні з іншими містами України, а, можливо, і далеко більше за них, відчув руїнницьку, звірячо-розбишацьку лапу советської влади і в нищенні його культурних сил, творців культурних цінностей, носіїв ідей національного і державно-політичного визволення.

Наш Харків був завжди осередком, де особливо густо скупчувались інтелектуальні сили передової української інтелігенції, де розвивались, росли і творили культурні цінності не абиякі творчі сили з усіх галузей людської культури.

І може тому Харків зазнав і зазнавав весь час панування жидо-комуністичної влади найдошкульніших ударів обуха ганебної пам'яті ЧЕКИ—ГПУ—НКВД. Тисячі, десятки тисяч інженерів, лікарів, агрономів, педагогів, музик, малярів, а особливо—працівників пера—письменників, як найнебезпечніших для дикунської самовлади советів, так чи інак винищено в Харкові за 24 роки.

Проте потенціяльні сили Народу Українського—невичерпні.

В Харкові, наприклад, 67 відсотків населення українського, і культурний Харків доводив і доводить на своєму прикладі, що справді культурні сили наші невичерпні.

Не встигли одгриміти за околицями міста останні вибухи переможних німецьких гармат, що гнали геть з Землі Української озвірілих московсько-інтернаціоналістських наїзників, як у

Харкові животворчим імпульсом почало розжеврюватись, горіти й пломеніти культурне середовище. Дуже скоро виявилось, що саме в Харкові—більше, ніж десь інде,—залишилося інтелектуальних українських творчих сил.

Композиторів. Майстрів пензля — художників. Скульпторів — різьбарів. Працівників пера і слова — письменників.

І це не зважаючи на люті переслідування. Не зважаючи на катування, розстріли, заслання і всякі інші способи нищення української інтелігенції, творців культурних цінностей народу.

Досить сказати, що навмисне скупчені в одному величезному житловому будинку, так званому «будинку письменників «Слово», скупчені щоб полегшити полювання за ними, щоб полегшити боротьбу з проявами українського духу серед них,—наші письменники в Харкові зазнали репресій, переслідувань, катувань, заслань і т. д.—ні більше, ні менше, як на 95 відсотків усього складу. З мешканців 66 квартир у будинку не зазнали репресій жидо-комуністичної влади ледве мешканці 4—5 квартир.

Особливо в останні дні, коли совети в Харкові вже агонізували, коли вже наготувалися большевики до ганебної втечі перед могутнім німецьким військом, українські письменники зазнали «ласки» жидо-большевиків. За ними достоту полювали—поодинокі і масово, відвідували ночами й днями квартири, ловили на вулицях, в установах арештовували, щоб примусити здійснити примусову евакуацію в місцевості, досить таки віддалені,—від Самарканду до Алма-Ати.

Та, не зважаючи на те, використовуючи всякі способи переховування, уникаючи арештів і примусового вивезення з рідної землі, в Харкові, як вияснилося скоро по відступі большевицьких ватаг, культурних сил лишилося досить. Понад два десятки письменників, журналістів, літераторів, п'ятнадцять композиторів, понад сто художників.

Не відкладаючи надалі, не покладаючи рук, ці творчі мистецькі сили взялися до праці.

Реальні наслідки тієї праці—перед нашими очима. Нові картини, портрети вождів—Фюрера і видатних діячів Німеччини та українського народу з'явилися скрізь по наших нових установах, картини й образи на релігійні мотиви можна бачити вже в продажу по крамницях; безперервно функціонує, притягаючи загальну увагу і особливо увагу офіцерів Німецького Війська, картинна галерія, де продається продукція українських художників. Письменники багато працюють у нашому часописі, готують до видання нові твори, не засмічені марксо-ленінським ідеологічним мотлохом, виступають із читанням нових творів перед вільною аудиторією слухачів.

І коли б не неймовірно тяжкі матеріально-побутові умови (цілковита руїна большевиками всього міського господарства), ця творча робота була б багато показніша, виявлялася б на кожному кроці життя ще буйніше, ще яскравіше. Але й поза тим мусимо констатувати, що сьогодні в Харкові наполегливо працюють над новою, довгий час забороненою жидо-комуністичними «культуртреґерами», тематикою з українського народнього життя і десятки художників, і письменники, і частково—композитори.

Крім відомих корифеїв культурно-мистецької праці: художників-професорів, видатніших українських композиторів, визнаних і популярних письменників, десятки молодих працівників пера, палітри, музики, театру з відродженням вільного українського життя нестримно потяглися до праці на користь рідному народові, до праці на ділянці здобутків народнього духу. Це свідчить, що творчі, потенціальні сили Народу Українського—невичерпні.

Коли поглянемо за межі Харкова, то здивуємося і такі особливо приємні явища, як музично-композиторську творчість у народній гушавині, по містечках, по селах. Зокрема, маємо відомості про наполегливу, продуктивну композиторську діяльність музично-хорового гуртка Мереш'янського Дому Національної Культури, де немало вже створено нового в українській музиці.

Отже, сили Народу Українського, джерела незгасимого полум'я його духу, духу культури—справді невичерпні.

В нових умовах, коли замовкнуть смертельно-руйнівні вибухи гармат і розстріли кулеметів, буйним цвітом зарує на Землі Українській творча робота відбудови життя багатомільйонного Народу Українського.

І місце творчих культурних сил Харкова в тій відбудові буде не останнім. Так буде!

ОЛ. ВАРАВВА.